

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра неврології

Навчальний рік 2026-2027

СИЛАБУС

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності
нервової системи»**

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі підготовки)

спеціальність : 227 «Терапія та реабілітація»

спеціалізація 227.1 Фізична терапія
(назва спеціалізації)

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

курс IV

Силабус освітнього компоненту
затверджено на засіданні кафедри
неврології

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
«29» серпня 2023 року № 17

Протокол від
«30» серпня 2023 року № 1

Завідувачка кафедрою

Голова

проф. Товажнянська О.Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

проф. Кравчун П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Силабус освітнього компоненту «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» для здобувачів освіти за галуззю знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», перший (бакалаврський) рівень

Курс 4

Розробники: Завідувачка кафедри неврології д. мед. н., професорка О.Л. ТОВАЖНЯНЬСКА;
Доцентка, к. мед. н. О.І. КАУК;

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. ТОВАЖНЯНСЬКА Олена Леонідівна – завідувачка кафедри неврології, д. мед. н., професорка. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання, больові синдроми, соматоневрологічні синдроми, головний біль, нейрореабілітація. Конт. телефон: +380509221252, електронна адреса для листування ol.tovazhnianska@knm.edu.ua (вітчизняні та англомовні студенти);
2. КАУК Оксана Іванівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: дитяча неврологія, пароксизмальні стани у дітей, затримка психо-мовного розвитку та корекція поведінкових порушень у дітей. Конт. телефон: +380995619123, електронна адреса для листування oi.kauk@knm.edu.ua (вітчизняні студенти);
3. МАРКОВСЬКА Олена Володимирівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання. Конт. телефон: +380954207904, електронна адреса для листування ov.markovska@knm.edu.ua (вітчизняні студенти).

Інформація про консультації

1. Очні консультації здійснюються викладачами груп згідно затвердженого на кафедрі графіку, з яким можливо ознайомитися на інформаційному стенді кафедри, напередодні залікових занять та іспиту.

Локація

Лекції проводяться згідно розкладу встановленому учбової частиною.

Місце проведення практичних занять: учбові кімнати кафедри неврології на базі ННМЦ «УК» ХНМУ (м. Харків, вул. О. Шпейєра, 4).

Час проведення занять: у відповідності до розкладу.

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія».

Опис освітнього компоненту (анотація).

Курс з «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» призначений для здобувачів освіти 4 курсу першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія». Протягом курсу проводяться практичні заняття та лекції, що охоплюють широкий спектр важливих медичних проблем.

Відповідно до ОПП та навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікації галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» на освітній компонент «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» виділено 7,0 кредитів ECTS, всього кількість годин – 210; аудиторних – 110: 28 годин лекцій і 82 години практичних занять; самостійна робота - 100 годин.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік.

Предметом вивчення освітнього компоненту є особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи, методики дослідження різних відділів нервової системи дорослих та дітей різного віку, що необхідно для проведення комплексної реабілітації пацієнтів з різними захворюваннями нервової системи.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити: «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» як освітній компонент ґрунтується на вивченні здобувачами освіти медичної біології, анатомії людини та патоморфології, пропедевтичних дисциплін терапевтичного профілю, радіології тощо.

Кореквізити: Освітній компонент «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» плідно інтегрується з іншими клінічними дисциплінами (терапією, травматологією, нейрохірургією, онкологією тощо).

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Метою викладання освітнього компоненту «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» є:

- вдосконалення знань про особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи,
- оволодіти методикою дослідження різних відділів нервової системи.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи» є:

- оволодіння методикою обстеження та оцінки обсягу активних та пасивних рухів;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки тону і силу м'язів;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки фізіологічних та патологічних рефлексів;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки чутливих порушень;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки системи статичної та координації;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки функції I-XII черепно-мозкових нервів;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки вегетативного тону та реактивності;
- оволодіння методикою обстеження та оцінки кіркових функцій та порушень мови.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами освіти компетентностей	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психологопедагогічних наук.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 04. Здатність працювати в команді. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові)	СК.01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам

компетентності (ФК)	потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я. СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції. СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії. СК 04. Здатність враховувати медичні, психологопедагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії. СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини. СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати. СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії. СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії. СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта. СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати. СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов. СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів. СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя. СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних,

педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПРН 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами освіти наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 7,0	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативний
Загальна кількість годин - 210	Спеціальність: 227 «Фізична терапія, ерготерапія»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й та 8-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 110 самостійної роботи студента - 100	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Перший (бакалаврський) ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»	Лекції
		28 год.
		Практичні, семінарські
		82 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		100 год.
Індивідуальні завдання:		
Вид контролю: Диф. залік		

2.1 Опис освітнього компонента

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Введення в неврологію. Особливості анатомічної будови й функціонування нервової системи. Довільні рухи. Пірамідна система. Методи дослідження та синдроми ураження. Ознаки центрального та периферичного парезу.	4	Вступна, оглядова
2	Екстрапірамідна система та мозочок. Методи дослідження та синдроми ураження. Види атаксій.	4	оглядова
3	Чутлива система. Методика дослідження та синдроми ураження.	4	оглядова
4	Біль. Больові синдроми, методи їх диференціації.	4	проблемна
5	Вегетативна нервова системи. Основні її функції та методики їх дослідження. Синдроми ураження.	4	оглядова
6	Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери. Види уражень. Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення.	4	оглядова
7	Особливості дослідження неврологічного статусу у новонароджених та дітей раннього віку	4	оглядова
Всього лекційних годин		28	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
Заняття 1	Особливості анатомічної будови й функціонування нервової системи. Рефлекс, рефлексорна дуга. Методики дослідження фізіологічних рефлексів.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	Тестовий контроль вхідного рівня знань
Заняття 2	Довільні рухи. Пірамідна система. Методи дослідження та синдроми ураження. Ознаки центрального та периферичного парезу.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	усне опитування; творчі завдання
Заняття 3	Симптомокомплекси ураження кірово- м'язового шляху на різних рівнях.	4 г.	розповідь-пояснення, демонстрація, презентація, відеороліки, дискусія	Тестовий контроль, усне опитування; творчі завдання
Заняття 4	Екстрапірамідна система. Основні методики дослідження. Хвороба Паркінсона. Гіперкінетичний синдром. М'язові дистонії.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	усне опитування; самоконтроль
Заняття 5	Мозочок та його зв'язки. Методи дослідження та синдроми ураження. Види атаксій.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	Тестовий контроль, усне опитування;
Заняття 6	Чутлива система. Методика дослідження та синдроми ураження. Види та типи чутливих порушень.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	Тестовий контроль, усне опитування;
Заняття 7	Біль, її диференціація, можливості корекції.	4 г.	розповідь-пояснення, демонстрація, презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 8	Анатомія, методи дослідження та синдроми ураження I-VI пар черепно-мозкових нервів. Альтернуючі синдроми стовбура мозку.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	Тестовий контроль, усне опитування
Заняття 9	Анатомія, методи дослідження та синдроми ураження VII-XII пар черепно-мозкових нервів. Бульбарний та псевдобульбарний синдроми.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	Тестовий контроль, усне опитування
Заняття 10	Вегетативна нервова системи. Основні її функції та методики їх дослідження. Синдроми ураження.	4 г.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	Тестовий контроль, усне опитування
Заняття 11	Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери.	4 г.	розповідь-пояснення,	усне опитування;

	Види уражень.		бесіда, демонстрація, презентація	самоконтроль
Заняття 12	Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення. Методи комунікації з хворими.	4 г.	розповідь- пояснення, демонстрація, презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 13	Ліквородіагностика. Менінгіальний синдром.	4 г.	бесіда, демонстрація, презентація	усне опитування; самоконтроль
Заняття 14	Особливості дослідження неврологічного статусу у новонароджених та дітей раннього віку.	4 г.	розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація	усне опитування; самоконтроль
Заняття 15	Функціональні методи дослідження в неврології.	4 г.	бесіда, демонстрація, презентація	усне опитування; самоконтроль
Заняття 16	Особливості методики обстеження при ураженні головного мозку.	4 г.	презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 17	Особливості методики обстеження при ураженні спинного мозку.	4 г.	презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 18	Особливості методики обстеження при ураженні периферичної нервової системи.	4 г.	презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 19	Особливості методики обстеження при ураженні нервово-м'язової передачі.	4 г.	презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 20	Основи фізичної реабілітації хворих із різними варіантами порушення нервової системи.	4 г.	презентація, відеороліки, дискусія	Реферати, індивідуальні завдання
Заняття 21	<u>Практичні навички. Диф. залік.</u>	2 г.	бесіда	Диф. залік
ВСЬОГО годин практичний заняття		82 г.		

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Введення в неврологію. Особливості анатомічної будови й функціонування нервової системи. Основи методики дослідження стану нервової системи.	5	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків	усне опитування; перевірка конспектів
2	Рухові системи. Порушення ходи. Види атаксії.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків	усне опитування; перевірка конспектів; тестовий контроль
3	Методика дослідження та синдроми ураження рухової системи та системи статики.	10	Підготовка конспекту, оформлення	усне опитування; перевірка

			схем, таблиць, малюнків	конспектів
4	Чутлива система. Методика дослідження та синдрому ураження.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків	усне опитування; перевірка конспектів; тестовий контроль
5	Біль, її диференціація, можливості корекції.	5	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків, підготовка рефератів	усне опитування; перевірка конспектів
6	Черепні нерви. Методика дослідження та синдрому ураження.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків	усне опитування; письмове опитування; перевірка конспектів; тестовий контроль
7	Вегетативна нервова системи. Основні її функції та методики їх дослідження, синдрому ураження.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків	усне опитування; перевірка конспектів
8	Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери. Види уражень.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків	усне опитування; перевірка конспектів
9	Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення. Методи комунікації з хворими.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків, підготовка рефератів	письмове опитування; перевірка конспектів
10	Основи фізичної реабілітації хворих із різними варіантами порушення нервової системи.	10	Підготовка конспекту, оформлення схем, таблиць, малюнків, підготовка рефератів	усне опитування; перевірка конспектів
11	Складання практичних навичок і диференційованого заліку.	10	Підготовка конспекту, робота в парі	усне опитування, тестовий контроль
Всього годин самостійної роботи		100		

3. Критерії оцінювання

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ».

Організація поточного контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (далі ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної теми освітнього компоненту та підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу освіти виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «5», «4», «3» та «2».

ПНД передбачена для освітніх компонентів, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Ліквідація академічної заборгованості. Пропущені практичні заняття (як аудиторні, так й дистанційні) підлягають обов'язковому відпрацюванню. Відпрацювання здійснюється або викладачу групи або черговому викладачу, допускається дистанційна форма відпрацювання (за попередньою домовленістю). Відпрацювання пропущеного заняття в термін до 1 місяця з моменту пропуску здійснюється на безоплатній основі, якщо термін перебільшує 1 місяць – по заяві, з дозволу деканату, який вирішує форму відпрацювання (безоплатно або платно).

Оцінювання загальної навчальної діяльності (далі – ЗНД)

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення освітнього компоненту. ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для освітніх компонентів з формою контролю «диференційований залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення освітнього компоненту (з точністю до сотих) за таблицею 1 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються ДЗ або іспитом)», автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 70 до 120.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача освіти (далі - ІЗЗ)

Індивідуальні завдання здобувача освіти з освітнього копоненту сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмій використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється кафедрою на кожний семестр. ІЗЗ виконується здобувачем освіти самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного

працівника. Допускаються випадки виконання ІЗЗ комплексної тематики кількома здобувачами.

ІЗЗ оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення освітнього компоненту.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти

При підготовці до кожного практичного заняття здобувач освіти повинен проводити самостійну роботу, яка зазначена в опису освітнього компоненту. Оцінка самостійної роботи здійснюється за видами контролю, які зазначені в опису освітнього компоненту та проводиться під час практичного заняття.

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкових занять та диф.заліку.

Диференційований залік

Диференційований залік з освітнього компоненту - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Проведення диференційованого заліку здійснюється викладачем академічної групи на останньому занятті в семестрі.

Якщо диференційований залік не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

Методика проведення диференційованого заліку:

1. Вирішення пакету тестових завдань проводиться на останньому занятті в семестрі, у кількості не менше **30 тестів**. Критерій оцінювання – 90,5% вірно вирішених завдань, «склав - не склав».

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту в день диференційованого заліку.

На кафедрі встановлене оцінювання освоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами.

Оцінка за диференційований залік

Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати під час диференційованого заліку становить 80. Мінімальна кількість балів під час диференційованого заліку становить 50.

Оцінка з освітнього компоненту (далі – ООК)

Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати з **ООК** - 200, у тому числі максимальна загальна навчальна діяльність – 120 балів та 80 балів – за результатами диференційованого заліку. Мінімальна кількість балів **ООК** становить 120, у тому числі мінімальна загальна навчальна діяльність – 70 та 50 балів – за результатами диференційованого заліку.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточного і семестрового контролю

становить 60% та 40%.

Здобувачі, які не були допущені диференційованого заліку або не склали його, мають право на ліквідацію поточної академічної заборгованості та перескладання СК в межах поточного семестру, а також під час зимових або літніх канікул після завершення відповідного семестру але до початку наступного.

Оцінка успішності здобувача з освітнього компоненту є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних розділів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

3.2. Питання до диференційованого заліку:

1. Анатомо-топографічні відділи нервової системи.
2. Основні принципи функціонування нервової системи.
3. Рефлекторний апарат спинного мозку. Рефлекс, рефлекторна дуга.
4. Безумовні рефлекси (класифікація, методики дослідження).
5. Поверхневі рефлекси (класифікація, методики дослідження), дуги їх замикання.
6. Сухожилкові і періостальні рефлекси, методика дослідження, дуги їх замикання.
7. Кортико-спинальний і кортико-нуклеарний шляхи.
8. Ознаки центрального (спастичного) паралічу.
9. Ознаки периферичний (в'ялого) паралічу. Патогенез атонії, арефлексії, атрофії.
10. Патологічні рефлекси орального автоматизму, методика виявлення.
11. Патологічні рефлекси спінального автоматизму, методики виявлення.
12. Методики виявлення клонусів та патологічних синкензій.
13. Особливості дослідження рухової системи у новонароджених та дітей раннього віку.
14. Альтернуючі паралічі рівня ніжок мозку.
15. Альтернуючі паралічі рівня варолієва мосту.
16. Альтернуючі паралічі рівня мосто-мозочкового кут
17. Синдроми ураження рухового шляху на різних рівнях спинного мозку.
18. Екстрапірамідна система, анатомічні особливості, функції, методики дослідження.
19. Синдром Паркінсонізму, біохімічні механізми патогенезу.
20. Види гіперкінезів та м'язових дистоній.
21. Мозочок, анатомо-фізіологічні особливості, синдроми ураження.
22. Методики дослідження статичної та координації.
23. Види атаксій (класифікація та диференціальна діагностика).
24. Чутливість. Види чутливості, види чутливих порушень.
25. Методика дослідження поверхневий видів чутливості.
26. Методика дослідження глибоких видів чутливості.
27. Методика дослідження складних видів чутливості.
28. Типи чутливих порушень. Синдром Броун-Секара.
29. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження нюхового та зорового нервів.
30. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження очорухових нервів.
31. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження трійчастого нерву.
32. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження лицьового нерву.
33. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження присінково-завиткового нерву.
34. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження язикоглоткового та блукаючого нервів.
35. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження додаткового та під'язикового нервів.

36. Диференційні ознаки ураження лицьового нерву по центральному та периферичному типам.
37. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми.
38. Надсегментарний і сегментарний відділи вегетативної нервової системи, їх функції, синдроми ураження.
39. Методики дослідження надсегментарного відділу вегетативної нервової системи.
40. Методики дослідження сегментарного відділу вегетативної нервової системи.
41. Кора великих півкуль, цитоархітектонічні поля, синдроми ураження.
42. Агнозія, апраксія, афазія, методики виявлення.
43. Розлади мови (дизартія, афазія).
44. Ліквороутворення, склад ліквору у нормі, його відозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульту, туберкульозі.
45. Клініка менінгеального синдрому.
46. Методи нейровізуалізації.
47. Методики нейрофізіологічного дослідження діяльності головного мозку.
48. Методики нейрофізіологічного дослідження діяльності периферичної нервової системи..
49. Ультразвукові методи дослідження в неврології.
50. Відмінності методики фізичної реабілітації хворих із різними варіантами порушення нервової системи.

3.3. Індивідуальні завдання

На кафедрі затверджені наступні види індивідуальних завдань та критерії їх оцінювання:

- написання реферату за актуальною тематикою – 1 бал (не більше 2-х за обидва семестри);
- створення клінічного кейсу – 2 бали (не більше 2-х за один семестр);
- написання тез на науково-практичній конференції – 5 балів;
- написання наукової статті – 10 балів;
- виступ на конференції зі стендовою доповіддю – 5 балів;
- виступ на конференції з усною доповіддю – 7 балів (додатково +3 бали за диплом I-III ступеня).

3.4. Правила оскарження оцінки

У випадках коли здобувач освіти не згоден з оцінкою, яка була встановлена йому за результатами підсумкового контролю з дисципліни, він має можливість подати апеляційну заяву на імя завідувача кафедрою у термін та по формі, які зазначені в «Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ» затвердженим Наказом ректора від 30.09.2020 р. № 252.

4. Політика дисципліни

Кафедра приймає кваліфікованих здобувачів освіти будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам університету.

Очікується, що здобувачі освіти відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у

здобувачів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття здобувачам освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача – це абсолютно нормально.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнень, описує свої

почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,

- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Інклюзивна освіта

На кафедрі неврології створені сприятливі умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами згідно «Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (приміщеннях) ХНМУ».

Для вирішення всіх необхідних питань та встановлення індивідуальних вимог здобувачі освіти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

5. Академічна доброчесність

Кафедра неврології підтримує нульову толерантність до плагіату.

В своїй діяльності кафедра притримується головних принципів, які відображені в «Кодексі академічної доброчесності ХНМУ». Від здобувачів освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Навчальна література

1. Неврологія: підручник / І. А. Григорова [та ін.]; ред.: І. А. Григорова, Л. І. Соколова. - К. : Медицина, 2020. - 638 с.
2. Clinical Neurology / Edited by Gryb V.A. – K.: Publishing house Medknyha, 2017.- 288p.
3. Neurology / Hryhorova I.A., Sokolova L.I., Herasymchuk R.D. et al. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2017. – 624 p.

Допоміжна:

1. Неврологія: атлас-справочник/ А.Л.Сиделковский – К: Паблш Про, 2020.- 856 с.
2. Методи дослідження неврологічного хворого / За редакцією Л.І.Соколової, Т.І. Ілляша – М:2020. – 144 с.
3. Lange Clinical Neurology, 10thEdition /Roger P.Simon, Michael J.Aminoff, David A.Grenberg/ - LANGE, 2020. – 448 p.
4. Oxford American Handbook of Neurology / Edited by Sid Gilman. – Oxford University Press. - 2010. – 616 p.

7. Інформаційні ресурси

1. **Посилання на сторінку освітнього компоненту в Moodle:**
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3442>
2. American Academy of Neurology (AAN) - <http://www.aan.com>
3. Archives of Neurology - <http://archneur.ama-assn.org/>
4. Brain - <http://brain.oupjournals.org/>
5. Neurology and Clinical Neurophysiology - <http://mitpress.mit.edu/e-journals/CONE>
Stroke - <http://www.strokeaha.org/>
6. Атлас нервової системи (МРТ, КТ, ядерна медицина) -
<http://www.med.harvard.edu/AANLIB/home.html>
7. Інтерактивні тести по неврології -
<http://medweb.bham.ac.uk/http/caa/cases/cases.caselist.fcgi?neurology>
8. Курс по нейроанатомії -
<http://www.meddean.luc.edu/lumen/MedEd/Neuro/nlBSs/nlBSmms.html>
9. Матеріали до іспиту по основним клінічним навичкам в неврології -
<http://www.medinfo.ufl.edu/year1/bcs/clist/neuro.html>